

Parshat Lech Lecha – 5785 – nr. 186

Samenvatting van de parsha

1e Aliya: Avram krijgt de opdracht Charan te verlaten en 650 kilometer naar het land Kanaän te reizen. (Charan lag 900 kilometer van Oer Kasdim) Bij aankomst worden ze vanwege een plaatselijke hongersnood gedwongen Kanaän te verlaten en naar Mitsrajim (Egypte) af te reizen op zoek naar voedsel.

2e Aliya: Avram maakt plannen voor zijn ontmoeting met de amoraliteit in Egypte. De confrontatie van hem en Sara met Faraó wordt gedetailleerd beschreven. Avram en Sara keren terug naar huis.

3e Aliya : Avram scheidt zich af van zijn neef / zwager Lot, omdat Lot is afgeweken van de leringen van Avram. Hasjem verzekert Avram ervan dat hij kinderen zal krijgen, “als het stof van de aarde”, die het land zullen erven en zijn werk zullen voortzetten.

4e Aliya: Avram wordt gedwongen Lot uit gevangenschap te redden. Door dit te doen, corrigeert hij het machtsevenwicht in Kanaän en wordt hij door de andere politieke leiders erkend vanwege zijn militaire en morele kracht. Zijn ontmoeting met Malki Tzedek (Sjem) staat in schril contrast met zijn confrontatie met de koning van Sodom.

5e Aliya : Hasjem verzekert Avram opnieuw dat hij genetische kinderen zal krijgen (niet alleen studenten) die zo talrijk zullen zijn als de sterren aan de hemel.

6e Aliya: Het monumentale ‘Verbond tussen de Helften’ vindt plaats, waarin de volgende 430 jaar Joodse geschiedenis wordt onthuld. Avram is 70 jaar oud. Sarai geeft Avram de opdracht om met Hagar te trouwen. Het verhaal van Hagar’s conflict met Sarai, haar ontmoeting met een engel en de geboorte van Jishmaël in 2034 ,wordt verteld. Na de geboorte van Jishmaël wordt de naam van Avram veranderd in Avraham .

7e Aliya : Avraham krijgt de Mitsva van de Besnijdenis aangeboden. Sarai's naam wordt veranderd in Sara, en Hasjem verzekert Avraham dat hij en Sara een zoon zullen krijgen genaamd Jitschak. Het is het jaar 2047 en Avraham besnijdt zichzelf, Jishmaël ,en zijn hele huishouden.

Samenvatting van de Haftara : [Jeshaja 40:27 – 41:1](#)

De Haftara van deze week gaat verder met het thema van Hasjems manifeste aanwezigheid in de natuur en onze selectie als het Uitverkoren Volk. De openingsverzen, ontleend aan het einde van Jeshaja Kap. 40, schrijven kracht en succes rechtstreeks toe aan het geloof in Hasjem . “Maar degenen die hun hoop op Hasjem stellen , zullen hun kracht hernieuwen... zij zullen rennen en niet moe worden...” (40:31)

Hasjems eeuwigheid in relatie tot alle generaties is vastgelegd: “...Ik ben de eerste van alle voorbije generaties, en zal met de laatste generaties zijn.” (41:4) en het is daarom zinvol om Hasjem te vertrouwen . Dit besef weerspiegelt Avraham’s zoektocht naar begrip. De inherente consistentie en orde van de natuur openbaarde zich aan Avraham als absoluut bewijs van een Schepper die voor Zijn scheppingen zorgt. “... hij zegt over het cement: “Het is goed”, en hij verstevigde het met spijkers zodat het niet zou bewegen.” (41:7)

Met de overtuiging van zekerheid en waarheid omarmt Avraham G-d als een ware dienaar. Hasjem schenkt hem op zijn beurt de bijzondere onderscheiding als degene “die van mij hield” . In de hele Tenach wordt alleen Avraham op deze manier genoemd. Hasjem liefhebben betekent Hasjem vertrouwen , en Avraham vertrouwde Hasjem vollediger dan wie dan ook. Als verdienste voor zijn toewijding belooft Hasjem zijn kinderen te beschermen tegen de aanval van andere naties.

De wereld veranderen

In deze bijzonder moeilijke tijd voor Klal Jisrael, als gevolg van de barbaarse verschrikkingen die Hamas heeft aangericht, is het ontmoedigend om te zien dat een groot deel van de wereld met een alternatieve realiteit leeft. Als kinderen van Avraham mag deze ontmoediging ons niet verlammen, noch de hoop laten verliezen.

Onze wijzen legden uit waarom de eerste tien generaties van de wereld in de tijd van Noach in dood en vernietiging eindigden, terwijl de volgende tien eveneens mislukte generaties die tot Avraham leidden, niet werden vernietigd. Noach bouwde een ark om zichzelf te redden, terwijl Avraham zich uitsprak, en goed en kwaad onderwees. Hij gaf de wereld niet op en als gevolg daarvan redde hij de wereld (Avos 5:2-3; zie Rasji daar). Wat maakte hem – en niet Noach – hoopvol genoeg om zich effectief uit te spreken?

Avraham, de oorspronkelijke en bepalende Jood, keek verder dan de huidige beperkingen. Voor hem vertegenwoordigde elk slecht volk van zijn tijd een potentiële tsaddik. Hij wist dat de transformatie die hij persoonlijk had ervaren – naar God komen vanuit een familieachtergrond van afgoderij – voor iedereen, waar dan ook, openstond. Als gevolg hiervan brachten zijn zorg, begeleiding en onderwijs Tshoeva naar de wereld en hielpen hen een catastrofe te voorkomen. Zijn huishouden omvatte een groot aantal mensen wier leven hij en zijn vrouw Sara hadden getransformeerd en gevormd “Hanefesj asher asoe b'Charan” (Bereishit 12:5).

Noach kreeg 120 jaar de tijd om de ark te bouwen, waardoor hij de context en het perfecte hulpmiddel kreeg om te waarschuwen, te onderwijzen en zijn immorele tijdgenoten naar een beter pad te lokken (Rashi tot Bereishit 6:14). Maar toen de zondvloed kwam, waren het alleen hij en zijn gezin die de ark binnengingen. Er waren geen nefesh asher asoe, geen “zielen die hij had getransformeerd” om zich bij zijn familie te voegen en op dezelfde manier gered te worden. De wereld van Noach bleef corrupt en moest volledig vernietigd worden.

Wat zorgde ervoor, dat Noach faalde, terwijl Avraham zo succesvol was? Noach was een FFB (Frum From Birth). Hij was de enige die trouw was gebleven terwijl de wereld een moreel verval kende. Noach hield zijn geloof vast met zijn vingernagels terwijl hij anderen om hem heen als vliegen zag neervallen. Hij had geen paradigma en geen beeld van hoe het eruit zou kunnen zien als iemand de weg terug zou vinden. Avraham daarentegen was een baal tshuva, een persoon die uit eigen ervaring wist dat het verleden geen gevangenis is. Hij bracht dat optimisme over in zijn kijk op anderen, waarbij hij werkelijk geloofde in degenen die hij probeerde te helpen.

Dat optimisme beperkt zich niet tot degenen – zoals Avraham – die die reis zelf hebben afgelegd. Ieder van ons heeft de kans gehad om transformerende groei te zien bij anderen die uitdagingen op het gebied van geloof en naleving of trauma en verslaving hebben overwonnen. We moeten erkennen dat deze verhalen niet beperkt zijn tot het heroïsche individu, maar de menselijke conditie vertegenwoordigen, de kracht in elke ziel om zichzelf te bevrijden van beperkingen uit het verleden. En hoewel antisemitisme – de langste haat – een harde beperking lijkt te zijn waar de wereld aan kan ontsnappen, moeten we niettemin ons uitspreken, niet alleen uit zelfverdediging, maar doordrenkt met een beetje Avraham's optimisme, dat degenen die we tegenkomen een reëel potentieel hebben, voor het goede. (R. Moshe Hauer)

Het Joodse volk en de sterren(uitleg)

"Kijk nu naar de hemel en tel de sterren als je ze kunt tellen" (15:5)

Waarom vergeleek G-d de Joodse natie bij Avram met sterren?

Rabbijnen geven veel verschillende redenen:

1. Rabbi Chaim Halberstam z"l uit Sanz (1793-1876) legde uit dat de sterren klein lijken van waar we kijken, maar dat ze erg groot en vol licht aan de hemel zijn. Zo is ook Israël klein in aantal en omvang, maar in werkelijkheid uiterst machtig en betekenisvol.

2. Er wordt nog een antwoord gegeven: net zoals elke ster een hele wereld op zichzelf is, levert ook elke Jood een volledige en belangrijke bijdrage aan het Joodse volk.

3. Bovendien overweldigen sterren pas en maken ze hun diepste indruk als ze allemaal samengevoegd zijn en een hele hemel vullen. Zo realiseert het Joodse volk haar ware potentieel wanneer ze verenigd zijn.

4. Ten slotte worden de sterren alleen 's nachts gezien, wanneer het licht van de zon verdwenen is. Zo ook is het de taak van het Joodse volk om de wereld te verlichten, vooral wanneer het morele kompas genegeerd wordt. (R. Hanoch Jeres)

Opnieuw beginnen vanaf Beréshiet

Er zijn momenten in het leven waarop we helemaal opnieuw moeten beginnen, waarop we geen andere keuze hebben dan opnieuw te beginnen.

Dergelijke momenten lijken doorgaans te volgen op tragische gebeurtenissen. Plotseling verlies, vooral het verlies van degenen die het dichtst bij ons staan, dwingt ons om opnieuw te beginnen. Onze enige andere opties zijn levenslange wanhoop en depressie.

Er zijn momenten waarop zelfs het geluk vereist dat we opnieuw beginnen. Acceptatie in een nieuwe professionele carrière, of een verhuizing naar een nieuwe gemeenschap, of een huwelijk, vereisen allemaal een nieuw antwoord, en vaak een geheel nieuwe manier van leven.

Ik schrijf deze woorden iets meer dan een jaar na één van de meest verschrikkelijke catastrofes in de recente Joodse geschiedenis: de invasie van Hamas in het thuisland van Israël en de daaropvolgende massamoord, marteling en ontvoering van meer dan duizend burgers en soldaten.

Ik laat het over aan degenen die over de expertise beschikken om details van de terreur te beschrijven en vast te leggen. Ik ben niet scherp genoeg om zelfs maar te speculeren over de militaire beslissingen die ons nog te wachten staan, noch ben ik in de verste verte gekwalificeerd om politieke antwoorden op deze complexe situatie voor te stellen.

Wat ik kan doen en zal doen, is u vragen te overwegen, zo niet onmiddellijk, naarmate de weg voorwaarts duidelijker wordt, dat we nu de verantwoordelijkheid hebben om opnieuw te beginnen. Als individuen, als gemeenschappen en als Joodse natie moeten we opnieuw beginnen. We moeten oude gewoonten, strategieën uit het verleden, vroegere relaties en lang gekoesterde ideologieën en overtuigingen heroverwegen.

Parshat Lech Lecha begint met de instructie van Hashem aan Avram om opnieuw te beginnen, om helemaal opnieuw te beginnen. Tot nu toe weten we vrijwel niets over Avrams leven. We kennen de naam van zijn vader, de namen van zijn broers en de naam van zijn neef. We weten

dat zijn vader een deel van zijn familie meenam op de reis vanuit Oer Kasdim naar K, maar dat hij daar nooit helemaal terechtkwam totdat de vader stierf. Dat is allemaal vastgelegd in de sidra van vorige week.

De sidra van deze week begint met: "Hashem zei tegen Avram: 'Ga weg uit je geboorteland, uit je geboorteplaats en uit het huis van je vader naar het land dat ik je zal tonen...' Avram ging, zoals de Heer hem had opgedragen..."

Avram begon opnieuw. Hij begon opnieuw. Hij bereidde zich voor op de verschillende uitdagingen, "nisonot", die voor ons lagen. Opnieuw beginnen was slechts de eerste van deze uitdagingen.

Wij, het Joodse volk, zijn allemaal nakomelingen van Avraham. Zelfs bekeerlingen tot het joodse geloof nemen doorgaans de naam Avraham voor zichzelf aan of noemen zichzelf ben Avraham, een zoon van Avraham. Net als onze voorvader worden wij allemaal op kritieke momenten in onze lange geschiedenis opgeroepen om opnieuw te beginnen.

Ik ben echter niet arrogant genoeg om leiding te geven aan een hele natie of zelfs aan een specifieke gemeenschap. In plaats daarvan zal ik mezelf in deze column beperken tot begeleiding voor degenen die geïnteresseerd zijn in, waarbij ik mijn toevlucht neem tot een psychologische terminologie die ik op de graduate school heb opgepikt: de 'ontwikkelingstaak' van levenslange Tora-studie. Dit is een taak die voor ons allemaal geldt.

In de toekomst zal ik echter proberen thema's uit de toekomstige parshiot onder uw aandacht te brengen, waarin gedetailleerd wordt beschreven hoe de Joodse natie als geheel "opnieuw moet beginnen".

Voor nu wil ik jullie voorstellen aan een wijze oude rabbijn van wie ik het voorrecht had om in zijn latere jaren van te leren. Zijn naam was Rabbi Jakov Kamenetsky, van gezegende nagedachtenis. Hij werd geboren en opgeleid in het Litouwen van vóór de Holocaust en bracht de laatste decennia van zijn leven door als hoofd van de Torah Vodaat Jeshiva in Brooklyn, New York. Tegen het einde van zijn leven woonde hij bij familie in Baltimore, waar ik toen woonde. Van tijd tot tijd werd ik uitgenodigd om hem gezelschap te houden, en ik maakte van die gelegenheid gebruik om hem te interviewen over onderwerpen die voor mij van belang waren, vooral Tora-onderwijs.

Op een keer begon hij ons gesprek door in het Jiddisch uit te roepen: "Menn darf vaksen in lernen Tojre," "Je moet groeien in je Tora-studie." Vervolgens portretteerde hij hoe komisch het zou zijn als een dertigjarige zich zou vasthouden aan de Tora lessen die hij op de kleuterschool had geleerd.

'Als vijfjarige,' legde hij uit, 'was hij opgewonden om te leren wat de wereld 'bijbelverhalen' noemt. Naarmate hij volwassener wordt, moet zijn begrip van de Tora ook groeien, zodat die verhalen de basis worden van diepgaande lessen over theologie, Joodse geschiedenis, ethiek en moraliteit." Hij vervolgde met een prachtig verhaal over zijn jeugdvriend Asher, met wie hij opgroeide in de oude sjtetl in Litouwen. Hun wegen scheidden zich toen Asher, toen nog geen acht jaar oud, met zijn gezin naar de Verenigde Staten emigreerde.

Zeventig jaar later kruisten hun paden elkaar opnieuw. Het was de dag vóór Jom Kipoer en zoals gebruikelijk ging Rabbi Kamenetsky naar de mikva, het rituele badhuis, om zichzelf te 'reinigen' vóór de Dag van Ontzag.

Wat was hij verbaasd Asher daar tegen te komen! Ze kwamen vreugdevol weer bij elkaar en probeerden alles in te halen wat er in hun lange leven was gebeurd. Vervolgens trok rabbijn Kamenetsky in de kleedkamer zijn arba kanfot aan, zijn ondergoed met rituele franjes, of tsitsit. Zijn kledingstuk strekte zich uit van zijn nek tot aan zijn knieën, in overeenstemming met Joods gebruik.

Hij was verbijsterd toen hij zag dat ook Asher een soortgelijk kledingstuk had aangetrokken. Maar

de zijne strekte zich slechts uit van zijn nek tot aan zijn borst. Zoals de rabbijn mij uitlegde: “Het leek wel een slabbertje!”.

Toen de rabbijn Asher vroeg om uit te leggen waarom hij zo'n ontoereikend kledingstuk droeg, antwoordde Asher: ‘Je moet je mijn oude Zaidi, mijn grootvader, herinneren. Hij vergezelde ons niet naar de Verenigde Staten. Hij was van mening dat onze religieuze naleving daar in gevaar zou komen. Maar hij riep me wel bij zich en wees naar mijn arba kanfot – ik was toen nog maar acht jaar oud – en droeg me op dit kledingstuk altijd te dragen. En dus, ook al ben ik nu 1,80 meter lang, draag ik nog steeds hetzelfde kledingstuk als toen.”

Rabbi Kamenetsky bracht zijn punt vervolgens naar mij toe. Net zoals een volwassen man geen kinderkleding kan dragen, zo moet het begrip van een volwassen persoon van de Tora groeien naarmate hij ouder wordt.

De pedagogische les van de rabbijn was overtuigend en krachtig en blijft dat. Een tienjarige moet Tora op zijn of haar niveau leren. Zo moeten ook de twintigjarige, de dertigjarige, de vijftigjarige en de tachtigjarige de Tora opnieuw benaderen terwijl hij of zij door de levensfasen gaat.

Elk jaar van ons leven vereist dat we terugkeren naar het begin. Om weer terug te keren naar Bereshiet. Om ons begrip aan te passen aan de lessen die we eerder in ons leven hebben geleerd.

Op dit tragische moment in de geschiedenis van ons volk moeten we bereid zijn om opnieuw te beginnen om vast te stellen waar we fout zijn gegaan in alle aspecten van ons gedrag, in ons geloof, in onze gebeden, in ons begrip van wat de Almachtige van ons verwacht en vooral in onze relaties met anderen. (R.Zvi Hersh Weinreb)

Spiritueel zien

We hebben in onze sidra de verreikende belofte die sindsdien door al onze generaties heen weerklank heeft gevonden, met eeuwige boodschappen voor ieder van ons. “Sla uw ogen op en kijk vanaf de plaats waar u nu staat naar het noorden, het zuiden, het oosten en het westen. Voor al het land dat je ziet, zal ik jou en je nakomelingen voor altijd geven... Sta op, bewandel het land, door zijn lengte en breedte, want ik zal het [alles] aan jou geven. (Bereshiet 13:14-17) Hasjem geeft Avraham Avinoe opdracht om twee dingen te doen: het land te zien en de uitgestrektheid ervan te doorkruisen. Waarom zijn beide aanklachten noodzakelijk en hoe zijn ze vandaag de dag op ons van toepassing?

De Kli Jakar biedt een verbluffende interpretatie van deze verzen. Hij merkt op dat er twee aspecten van het land zijn: het spirituele en het fysieke. Omdat de plaats van de aardse tempel de hemelse tempel weerspiegelt, legt de Kli Jakar uit dat het de bewaarplaats van spiritualiteit is, die ons voor altijd met Hasjem verbindt. Bovendien, wanneer iemand naar deze heilige plaats kijkt, wordt hij onmiddellijk doordrenkt met een geest van heiligheid en zuiverheid. Hij neemt niet alleen het G-ddelijke waar, maar hij wordt ook gezien door Hasjem, gehuld in een halo van genade en transcendentie. Deze ervaring is niet beperkt tot de tijd dat onze heilige Tempel er stond, maar bestaat in elke generatie tot het einde der tijden. De geestelijke erfenis die aan Avraham en zijn nakomelingen wordt gegeven, is onvoorwaardelijk en wordt verworven door het zien van het land. Hoe gelukkig zijn we dat we kunnen profiteren van deze spirituele bron, en chizook kunnen verkrijgen in moeilijke tijden, en ons gesterkt kunnen voelen door de nabijheid van Hasjem. De belofte van het fysieke land, vervolgt de Kli Jakar, werd verwezenlijkt doordat Avraham Avinoe door het land reisde. Terwijl de geestelijke erfenis, “lecha...u'leazar-acha ad olam”, voor altijd aan Avraham en zijn nakomelingen werd gegeven, hing hun bezit van het fysieke land af, van het naleven van Tora en de mitsvot.

In zijn sefer Menachem Tsion benadrukt Rav Zaks het belang van het met positiviteit en

optimisme naar Erets Jisrael te kijken. Men moet zich concentreren op de schoonheid van het land, op zijn goede aspecten en kwaliteiten. De Jalkoet Shimoni (in Eicha) vertelt hoe Jakob Avinoe aan Hasjem vroeg: "Waar zijn mijn kinderen?" waarop Hasjem antwoordde: "Een ayin ra'ah nam de controle over hen over, en zij werden uit het land verbannen." Hun onvermogen om zich te concentreren op al het goede in ons land leidde tot de ballingschap en tragisch genoeg, verlengt de ballingschap tot vandaag.

Rav Zaks vertelt een verhaal over één van de Gerrer Rebbes die Israël kort voor de Tweede Wereldoorlog bezocht. In een van zijn brieven verwijst hij naar de 'heilige stad Tel Aviv'. Destijds kende Tel Aviv geen jesjivot of enig ander definitief teken van heiligheid. De Rebbe legde echter uit dat het een stad was vol Joden, geen kerken of moskeeën, en dat zondag een gewone weekdag was. Door zich op de positieve elementen te concentreren, vond hij de heiligheid binnenin.

In deze tijd, waarin zoveel levens op de voorgrond staan en trots ons land beschermen, is het absoluut noodzakelijk dat we Hasjem laten zien hoeveel we het koesteren, hoe we ervoor kiezen om ons te concentreren op het positieve en te putten uit de spirituele bronnen ervan. Mogen dus alle Joden over de hele wereld het verdienen om van Erets Jisrael hun permanente thuis te maken, sneller dan we ons ooit kunnen voorstellen. (R. Shira Smiles)

De wekelijkse halacha (in het kort) : In wat voor situatie mag ik in front van iemand die Shmoné Esré staat, voor hem langs lopen ?

- Een kind of baby die de gebeden verstoort , moet uit de synagoge worden verwijderd.
- Een acute behoefte om naar het toilet te gaan.
- Het geven van een openbare lezing uit de Tora.
- Om Shemoneh Esré te davenen met een minjan , om Kaddish , Barchu of Kedusha te beantwoorden, om te luisteren naar birkat kohanim of Keriat ha-Tora, maar alleen als deze mitsvot later niet meer vervuld kunnen worden.
- Het voltooien of toetreden tot een minjan .
- Een aliyah ontvangen (nadat men is opgeroepen).
- Om als sheliach tsiboer of baal-kore te dienen wanneer niemand anders beschikbaar is om dit te doen.
- Om een substantieel financieel verlies of een lange vertraging te voorkomen die tot een ruzie kan leiden. Deze clementie mag alleen worden ingeroepen als de persoon die Shemone Esré davent , zijn gezicht bedekt met een tallit of davent met zijn ogen dicht, en daarom niet gestoord zou worden.

Shabat Shalom

Voor suggesties en commentaar : mobi166@hotmail.com

Gelieve dit blaadje (deze link) ook door te sturen aan vrienden en kennissen.

(en je bronnen zullen zich naar het buitenland verspreiden(משלי ה:טז) ויפוצו מעינותיך חוצה)